

Introductie

Mer heeft alles om gelukkig te zijn. Maar de dagelijkse sleur heeft haar beroofd van haar vroegere dromen en idealen. Ze komt op een punt in haar level waarbij ze zich afvraagt: 'Is dit alles?' Ze verlaat haar man. Haar zoektocht naar geluk leidt naar Moskou. Daar verandert haar level in een nachtmerrie als ze in aanraking komt met de Russische maffia. Dan pas ziet ze in dat ze het meest waardevolle op het spel heeft gezet.

Vrouwen die mannen geloven – Miljonairs, maffia en macht is een meeslepende roman over identiteit, hebzucht en ware liefde. Een boek over hoe mensen kunnen veranderen als ze de dromen uit hun jeugd verruilen voor materialistische zekerheden.

De waarheidsgetrouwe achtergrond van de wereld van de Russische miljonairs maakt het verhaal intrigerend en heel actueel.

.....

Ik wist dat ze me zouden vinden. Ik moest vluchten, maar mijn benen leken versteend. Ik bood nauwelijks tegenstand toen mijn ontvoerders me in de zwarte, geblindeerde auto smeten. Als iemand dat zag, leefde hij niet langer, want de Russische maffia wist altijd haar sporen uit.

De angst omspande me in een ijzeren korset. Ik had geen idee waar mijn ontvoerders naartoe reden, wel dat het de plek van mijn dood zou worden.

'Waarom moet ik verdwijnen?' wilde ik tegen hen schreeuwen, maar ik wist dat het geen zin had. Mijn leven was in hun ogen niets waard. Ik drukte mijn vingers tegen mijn bonzende slapen. Hoe kon ik zo naïef zijn?

Toen ik Nederland verliet op zoek naar een spannender leven, had ik geen idee wat dat precies inhield, maar dit had ik niet verwacht: op mijn dertigste gezogen worden in de donkere tunnel van de dood.

Opeens zag ik het heel duidelijk. Steeds had ik door het leven gerend zonder het echt te leven. Ik omringde me met mooie spullen, maar ik was niet in staat om langer dan een paar dagen van hun schoonheid te genieten. Waarom konden sommige mensen met heel weinig tevreden zijn en ik met heel veel niet? Gedreven door mijn ambities om iets in het leven te bereiken, gunde ik mezelf nooit de tijd om terug te kijken. Behalve nu, omdat ik wist dat alles me opeens ontglipte. Wij mensen zijn niet gemaakt van vlees en bloed, maar van tijd. Als onze tijd op is, gaan we dood. Ook al wil ik nog zo graag in een open einde geloven.

Bedelaars en Bentleys

Wij zijn allemaal wormen. Maar ik geloof wel dat ik een glimworm ben.
Winston Churchill

Ik heb zo veel gedronken dat het geen nut meer heeft om te stoppen. Mezelf nuchter drinken is de enige oplossing. Ik schud mijn glas en laat de ijsblokjes in het rond galopperen. Daarna werp ik een wazige blik vanachter de ramen van onze bungalow op de patio-tuin met een recentelijk geïnstalleerde jacuzzi. De slokken glijden ijskoud door mijn keel en veroorzaken brandende hitte in mijn middenrif. Het doet pijn dat ik deze mooie plek ga verlaten, maar mijn beslissing staat al vast.

Eerlijk zijn tegenover jezelf is een luxe die weinig mensen zich kunnen veroorloven. Dronken ben ik de eerlijkheid zelve en zie ik alles heel helder. Bijvoorbeeld hoe kort het magische moment van de verliefdheid duurt waarop twee mensen zich als twee helften van een geheel voelen en denken dat het altijd zo blijft.

Ik weet dat ik met mijn dertig jaar nog te jong ben voor een echte midlifecrisis. Toch moet ik op zoek gaan naar de reden voor mijn innerlijke leegheid, want zo wil ik misschien nog een tijdje verder leven, maar zo wil ik niet doodgaan. Daar denk ik al zeker een jaar over, maar ik blijf op dezelfde plek, omdat ik de verandering niet aandurf. Net als de meeste mensen schipper ik voortdurend tussen de hang naar avontuur en de hang naar veiligheid.

Mijn leven is prettig voorspelbaar en eigenlijk heb ik alles al. Misschien is dat juist het probleem. Als je niet weet wat je met je geld en met je leven moet doen, word je vanzelf ongelukkig. Ik twijfelde steeds over mijn beslissingen en creëerde een probleem van mijn gebrek aan problemen. Ongemerkt begon ik te verlangen naar de overzichtelijkheid van mijn jeugd, die zich afspeelde in een communistisch Oostbloklandje waar weinig te kiezen viel. We moesten bij elke winkel in de rij staan, maar mooie illusies waren gratis en overal verkrijgbaar. Ons leven was niet luxe, maar zeker niet armoedig. Misschien is dat de beste toestand voor een gelukkige jeugd. Jongeren die in te veel luxe opgroeien, worden verwend; jongeren die in armoede opgroeien, zien het leven als een eeuwig gevecht. Ik had een heel normale jeugd in communistisch Bulgarije, die perfect op de heilige grens van overdaad en armoede balanceerde.

Zonder het te beseffen groeide ik op in een breukperiode van de geschiedenis. In 1989 vielen de communistische regeringen als dominostenen achter elkaar om. Terwijl ik in het vreemde vacuüm van de onduidelijkheid leefde, ontmoette ik de man van wie ik dacht dat hij de prins op het witte paard was. Het begon als een kortstondige vakantie-liefde, maar Chris haalde vervolgens halsbrekende toeren uit om een Nederlandse

verblijfsvergunning voor me te regelen. Uiteindelijk won Don Quichot het van de molens van de ambtenarij en landde mijn vliegtuig recht tussen de benen van het kapitalisme, in een land dat rook naar hasj, tulpen en kaas.

'21 procent van Nederland is gewonnen van de zee,' vertelde Chris toen we door het polderlandschap reden.

'21 procent,' herhaalde ik. Ik kwam waarschijnlijk in een heel gecompliceerd en gedeeltelijk nietbestaand land te wonen. Maar het gecompliceerde viel mee. De Nederlanders bleken een heel nuchter volkje te zijn. Om toch nog een beetje op te vallen in Europa, hadden ze een groot aantal exhibitionisten, die gekleed in oranje vooral bij voetbalwedstrijden volledig uit hun dak gingen.

In mijn nieuwe vaderland kon je alles op straat zien: van mensen die tegen zichzelf praten tot zoenende homo's en van dikke vrouwen in strakke leggings tot vitrines met dildo's. Leve de vermaarde Nederlandse tolerantie, dacht ik in het begin. Later kwam ik tot de conclusie dat die tolerantie eigenlijk helemaal niet bestond. Het was eerder onverschilligheid, want hier was het ieder voor zich.

Op dat moment was journalist worden mijn grootste droom. Mocht ik dat ooit bereiken, zou ik volkomen gelukkig zijn. Dat dacht ik tenminste. Blijkbaar was ik te onrijp om te veronderstellen dat er een eindstation is voor de menselijke ambities, dat je kunt stoppen met dromen als je iets bereikt wat je altijd hebt willen bereiken. Helaas zijn dromen alleen tussenstations op weg naar nieuwe dromen.

Mijn gezonde verstand fluisterde me overigens in dat journalist worden in zo'n vreemde taal niet ging lukken. Het Nederlands had een bijzondere uitspraak: zelfs als ik mijn tong in alle mogelijke hoeken van mijn mond had gestopt, lukte het niet om bepaalde klanken eruit te krijgen. Eigenlijk wist ik niet eens waarom ik zo graag journalist wilde worden. Misschien om mijn aangeboren nieuwsgierigheid te bevredigen.

Uiteindelijk ging ik toch journalistiek studeren en toen ging alles heel snel. Te snel. Als je nog voor je vijfentwintigste je carrière droom bereikt, voelt dat immers niet meer zo waardevol. Ik ben eigenlijk zelden tevreden en het ergste is dat ik niet kan zeggen wat ik nog meer wil hebben. Het is moeilijk om iets te vinden als je niet weet wat je precies zoekt. Hopelijk vind ik het in Bulgarije. Ik verheug me op het weerzien met mijn vaderland.

Terwijl ik naar de slaapkamer loop en mijn koffers begin in te pakken, hoor ik snelle voetstappen. Chris gooit met een zwaai de deur open.

'Die heb ik dan ook niet meer nodig,' zegt hij en werpt zijn trouwring op het bed. Ik blijf kalm. Er zijn al genoeg lelijke woorden gezegd. Voor hem kwam het als een donderslag bij heldere hemel dat ik hem wilde verlaten. Ik vertelde het hem twee uur geleden tijdens een avondwandeling in het park tegenover ons huis. De lichten van de straatlantaarns verdronken in de grote plassen, de naweeën van weer een regenachtige Nederlandse dag. Het leek alsof mijn snel uitgesproken woorden in het luchtledige bleven

bungelen. Chris keek me onbegrijpend aan. Hij deed zijn mond open, maar klemde zijn kaken weer op elkaar.

‘Weet je,’ zei hij pas een paar minuten later, ‘we leven weliswaar in een wegwerpmaatschappij, maar sommige dingen zijn onvervangbaar.’

‘Dat valt nog te bezien,’ antwoordde ik koeltjes. ‘Beschouw het als een soort time-out voor onze relatie. Maar reken er niet op dat ik terugkom. Je bent vrij om te doen wat je wilt.’

Hoog in de lucht bedenk ik dat ik helemaal opnieuw kan beginnen. Het gevoel van vrijheid overrompelt me.

Ik had nooit gedacht dat ik Chris zou verlaten. Hij dronk niet, rookte niet, sloeg me niet en gebruikte ook geen drugs. Zijn temperament vloog lager dan dat van mij en zo kwamen we zelden emotioneel tot botsing. Hij was niet eens slecht in bed, ook al was de passie na al die jaren niet meer dan een echo uit het verleden. Er was geen concrete aanleiding voor mijn grote stap behalve een ophoping van kleine ergernissen. Rondslingerende schoenen, onafgemaakte klusjes, smerige sokken op de grond, te veel computer, te weinig boeken. Gewoon kleine irritaties die elk getrouwd stel kent, ook al ziet het lijstje er bij iedereen anders uit.

Ik kijk door het vliegtuigraampje. Een muur van witte wolken. Een denkbeeldige Berlijnse Muur die mijn zorgeloze jeugd van mijn volwassen leven in het Westen scheidt. Kon ik maar weer dat meisje zijn dat in mooie idealen geloofde. Mijn vrienden zijn mijn vrienden niet meer. Vriendschap is een pad dat je vaker moet bewandelen, wil je niet dat het onbegaanbaar wordt.

Ik ben zo lang geïndoctrineerd in de Nederlandse manier van denken dat terugkeren naar mijn wortels waarschijnlijk een harde landing gaat worden. Chris had me al gewaarschuwd: ‘Het is best leuk om af en toe luchtkastelen te bouwen, maar je moet er niet in gaan wonen.’

Toch denk ik dat ik me best weer kan aanpassen. Ik hoef me in elk geval voortaan niet meer te ergeren aan al die mensen die minutenlang in hun agenda bladeren om een ‘gaatje’ te vinden.

Het vliegtuig zet de daling in. Overal zie ik bergen. In Bulgarije zijn er waarschijnlijk meer heuvels en bergen dan mensen. Zeker nu het land nog slechts acht miljoen inwoners telt op een oppervlakte drie keer groter dan Nederland. Meer dan één miljoen mensen zijn al weg. Vrijwel iedereen van mijn school vertrok naar het Westen. Mijn beste vrienden kregen studiebeurzen van universiteiten in Amerika en Canada en bleven daar na hun afstuderen werken.

Bij de douane bekruipt me weer dezelfde oude angst. Ook al is alles met je paspoort en bagage in orde, je weet nooit wanneer ze iets vinden om je net zo lang vast te houden tot je ze omkoopt. De vorige keer dat ik een paar uur in een douanekantoor doorbracht, had ik een videocamera mee en nog geen Nederlands paspoort.

‘U moet driehonderd dollar invoerrechten betalen,’ zei de douanier.
‘Alleen buitenlanders zijn vrijgesteld.’

De bureaucratie was een spel zonder vaste regels. Ik kon de douanier waarschijnlijk al met vijftig dollar omkopen, maar ik vond het te zot voor woorden dat ik invoerrechten voor een vakantiefilmpje moest betalen. Opeens schoot me een idee te binnen. Ik liet de douanier de neef van mijn man roepen die buiten het kantoor op mij stond te wachten. Ik overhandigde hem de camera met de woorden: ‘Alsjeblieft, Menno, die camera is van jou. Buitenlanders hoeven geen invoerrechten te betalen.’

De douanier was met stomheid geslagen, terwijl Menno de camera pakte en de grens passeerde. Even later mocht ik ook gaan, want er was geen reden om me nog langer vast te houden.

En nu sta ik weer voor dezelfde grensovergang en probeer tevergeefs het oude gevoel van angst te onderdrukken. De douanier kijkt uiterst onvriendelijk en controleert mijn paspoort in de computer. Ik mag doorlopen.

Buiten adem ik de frisse lucht in van de vrijheid. Een zacht briesje strijkt over mijn schouders. Terwijl de Nederlandse wind mijn kapsel elke keer weer in de gekste modellen föhnde, aait de Bulgaarse zon mijn haar en doet het glanzen. Geen donkergrijze wolken en lange regenachtige perioden meer.

De taxi waar ik in stap, rijdt langs eindeloze rijen flats met vervallen gevels. Verderop zie ik de chique villawijken waar de nieuwe rijken wonen. In Bulgarije beweren de miljonairs niet dat ze heel gewoon zijn gebleven, want gewone mensen staan niet in hoog aanzien. Hier zou niemand kunnen begrijpen waarom de helft van de Nederlandse miljonairs niet eens in een villa woont, maar in een oude boerderij of zelfs in een rijtjeshuis.

De taxichauffeur ziet blijkbaar aan mijn nieuwsgierige blik en waarschijnlijk ook aan mijn zware koffers dat ik niet in Bulgarije woon.

‘Het is allemaal veranderd hier, hè?’ zegt hij. ‘Waar al die nieuwe rijken vandaan komen, schijnt niemand precies te weten. De media beweren dat er al meer dan honderdduizend miljonairs zijn.’

‘Hier in Bulgarije?’ reageer ik verbaasd.

‘Ja, in dit armoedige en dunbevolkte land,’ bevestigt de chauffeur op een cynische toon. ‘De verkoop van luxe jachten stijgt met duizend procent per jaar. Alle topcriminelen hebben hun leren jacks voor maatpakken verruild en kopen met hun zwart verdiende geld legale ondernemingen. Niet zo lang geleden gingen verschillende banken failliet, omdat ze hoge leningen aan de maffia verstrekten. Nergens anders ter wereld zijn er zoveel mensen miljonair geworden met geleend en nooit terugbetaald geld. Alles in dit land is één grote chaos, behalve de georganiseerde criminaliteit.’

De auto’s rijden met een vaart door de straten alsof er geen snelheidslimieten bestaan. De taxichauffeur heeft aan twee handen niet

genoeg. Hij houdt ze om het stuur gekneld, maar af en toe laat hij los om een kruisje te slaan.

Langs de weg staan maquettes van politieauto's, bedoeld om de hardrijders af te schrikken, maar de meeste chauffeurs trappen daar niet in. De snelheidsduivels lijken ook niet onder de indruk van de uitgebrande autowrakken die her en der op hoge sokkels langs de weg verrijzen om voor de gevaren van onverantwoord rijden te waarschuwen.

'Als de verkeerspolitie alle hardrijders op de bon slingert, is het begrotingstekort binnen een jaar opgelost,' zegt de taxichauffeur over zijn schouder tegen me. Angstig gebaar ik dat hij voor zich moet kijken. Net op tijd remt hij voor een auto die hem afsnijdt om vervolgens een verboden straat in te rijden.

De taxi arriveert in het centrum van Plovdiv, mijn geboortestad. De tweede grootste stad in het land bezit een interessante combinatie van eeuwenoude ruïnes en moderne architectuur. Resten van Romeinse tempels liggen in de buurt van glazen kantoorkolossen. De afbeeldingen van gele hamers en sikkels zijn al jaren geleden vervangen door de gele letter M van een Amerikaanse fastfoodketen. Alleen het enorme grijze postkantoor in de hoofdstraat is een blijvende herinnering aan het communisme.

De taxichauffeur zet me voor mijn ouderlijk huis af. Ik ben hier zo lang niet geweest dat ik het een beetje eng vind om de deur open te doen. Stel, dat ik straks dingen aantref die me niet bevallen en die mijn mooie, wellicht geïdealiseerde, herinneringen aan vroeger uitwissen.

Nadat we allemaal naar het buitenland vertrokken, werd het huis aan verschillende mensen verhuurd. Ik ben bang dat de vreemde huurders alles stukje bij beetje naar hun eigen smaak aangepast hebben. Chris en ik logeerden altijd bij mijn oma en het is jaren geleden dat ik het slot van de massieve bruine deur geopend heb. Als die piepend opengaat, sla ik een hand voor mijn mond. De laatste huurders zijn drie maanden geleden vertrokken, maar hun sporen zie ik overal. Alleen de oude piano staat nog op haar plek in de ontvangstruimte als een stille getuige van de ontelbare muziekavonden met vrolijk aangeschoten gasten.

De vloer kraakt, de tapijten zijn versleten. Alles lijkt zo vreemd gedateerd. De stereo van mijn vader, toen nog de modernste op het gebied van techniek, ziet er belachelijk ouderwets uit met die grote knoppen. Er staat nog een telefoon met draaischijf op het houten bijzettafeltje, haast een bezienswaardigheid na al die jaren draadloos bellen.

Het grote raam biedt een troosteloos uitzicht op een tuin die jarenlang niet verzorgd is. De bladeren van de grote vijgenboom hangen slap. De kweepeer staat wel in bloei, maar die bloei is lang niet zo weelderig als voorheen.

Door het raam zie ik ook het huis van Olga, mijn beste vriendin van vroeger. Toen ze verhuisde, raakte ik haar spoor kwijt. Het huis is aan een

gezin verkocht dat blijkbaar geen geld heeft om het goed te onderhouden. De grijze stuc laag laat los en doet me denken aan de kleurloze schubben van een stervende vis.

Ik loop naar de kamer van tante, die bij ons inwoonde. De ruimte is zo kil als een leeggeroofde graf tombe. Alleen een verweerd icoontje hangt nog aan de muur. Gek dat de huurders het in hun vernieuwingsdrift gespaard hebben. Het is alsof ik in het vrome gezicht van de Madonna het gezicht van mijn tante zie. Ze was heel gelovig en als we samen baden, vroeg ik meestal aan God om ervoor te zorgen dat er een einde kwam aan het eindeloze gebed. Hij luisterde zelden naar mij. Een meisje dat niet overtuigd was van Zijn bestaan, zo iemand helpt Hij natuurlijk niet. God had het te druk met het creëren en bestrijden van rampen om zich af te vragen waarom een eigenwijze puber nog steeds niet in Hem geloofde.

We leerden op school dat religie opium voor het volk was en dat we in Marx en Lenin hoorden te geloven, omdat we het paradijs op aarde aan het bouwen waren. Al het mijne is het uwe, beweerden de christenen. Al het uwe is het mijne, leerde het communisme ons. Vanuit deze uiteenlopende benaderingen streden ze allebei om de ziel. Ik sla voor de zekerheid een kruisje voor het icoon. Ik weet de laatste tijd niet meer waar ik wel en niet in moet geloven.

Twee uur later, na een snelle douche en een kop koffie, begin ik mijn verkenningsstocht door mijn geboortestad. Verschillende oude gebouwen met rijke ornamenten hebben een likje verf gekregen. Sommige zijn zelfs volledig gerestaureerd. Ik zie veel mooie jonge meiden in trendy jurkjes en spijkerbroeken van bekende merken.

Mijn blik valt op een gerimpeld vrouwtje dat bruikbare spullen uit een metalen container haalt. Haar ogen staan triest, vol afkeer. De armoede heeft haar het laatste greintje zelfrespect afgenomen. Ik vraag me af of ze zich schaamt voor wat ze doet. Misschien had ze dat alleen in het begin. Als je alles al verloren hebt, raak je ook je schaamte kwijt.

Ik haal een vers croissantje bij de bakker. Ik zie het gerimpelde vrouwtje watertanden, koop nog een croissantje en stop ook een paar bankbiljetten in haar hand.

‘God zegene je, kind!’ mompelt ze met een stem die zwak is van ouderdom en honger.

Ik loop snel weg, omdat ik haar emoties niet aankan.